

फरवार्ड सन्देश

त्रैमासिक बुलेटिन

२०८० बैशाख-असार

वर्ष १७

अङ्क १

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स ११औं वर्षमा प्रवेश

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था दशौं वर्ष पूरा गरी ११ औं वर्षमा प्रवेश गरेको छ। सो अवसरमा फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सको मुख्य कार्यालय सुनसरीको दुहवीमा विशेष कार्यक्रम गरियो।

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि गढी गाउँपालिकाका अध्यक्ष आशनारायण चौधरी रहेका थिए। फरवार्डका पूर्वप्रमुख कार्यकारी अधिकृत समेत रहेका प्रमुख अतिथि चौधरीले फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सबाट कर्जा लिएर स्वावलम्बी भएकाहरुको आर्थिक तथा सामाजिक उत्थान भएको बताउनुभएको थियो। लघुवित्तको क्षेत्रमा आर्थिक मन्दी र केही समुह तथा व्यक्तिको गलत नियतका कारणले समस्या आएको बताउँदै लघुवित्त नभएमा मिटर व्याजीको कारोवार बढ्ने र जनता भन्ने शोसित हुने र अर्थ व्यवस्था नै खराब स्थितिमा जाने जिकीर गर्नुभएको थियो।

कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि फरवार्डका सञ्चालक समिति सदस्य कमल सिंह राजवंशीले ग्रामीण क्षेत्रको उत्थान र महिलाहरुलाई सक्षम बनाउन लघुवित्त कार्यक्रमले उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याएको बताउनुभएको थियो।

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक शाखा कार्यालय दुहवीका प्रबन्धक सुमन आचार्यले ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई वैकिक च्यानलमा ल्याउने माध्यम नै लघुवित्त भएकाले यसको योगदानलाई अवमुल्यन गर्न नहुने बताउनुभएको थियो।

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सका सञ्चालक सदस्य राज कुमारी चौधरीको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राम दयाल राजवंशीले स्वागत मन्तव्य राख्दै ग्रामीण महिला उत्सुकता विकास मञ्च स्थापनाको छोटो समयमा बचत तथा ऋण कार्यक्रम मार्फत समाजमा छरिएर रहेको पुँजीलाई एकत्रित गर्दै वित्तीय साक्षरता फैलाएको बताउनुभएको थियो।

पछिल्लो समय फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सले पुर्व मेचीदेखि पश्चिममा महाकालीसम्म ४० जिल्लाका १६२ शाखा मार्फत लघुवित्त सेवा कार्यक्रम विस्तार गरिरहेको जनाउँदै संस्थाले धितो तथा बिना धितो लगानी गर्दा गरिब, विपन्न परिवारका सदस्यहरु स्वरोजगार तथा उद्यमी बनेको धारणा व्यक्त गर्नुभएको थियो।

माइक्रोफाइनान्सका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कृष्णप्रसाद भट्टराईले लघुवित्त कार्यक्रम ग्रामिण अर्थतन्त्रको सारथी रहेको बताउँदै पछिल्लो समय लघुवित्त क्षेत्रमा भ्रम फैलाउने काम भइरहेको जनाउँदै त्यसका विरुद्ध सकारात्मक सचेतना फैलाउनु अपरिहार्य रहेको बताउनुभएको थियो।

कार्यक्रममा ग्रामीण महिला उत्सुकता विकास मञ्च (फरवार्ड) की उपाध्यक्ष कलावती थरुनी, एभरेष्ट बैंक शाखा कार्यालय दुहवीका प्रबन्धक कृष्णचन्द्र कर्णल, शेयर सदस्य, व्यवस्थापन समिति, साधारण सदस्यहरुसँगै संस्थाका शाखाका कर्मचारीहरुको समेत सहभागिता रहेको थियो।

वार्षिक उत्सवको अवसरमा वर्षभरि उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीहरुलाई पुरस्कृत पति गरिएको थियो। प्रथम स्थान हासिल गर्ने १३२ केन्द्र, दोश्रो स्थान हासिल गर्ने १४० केन्द्र, तेश्रो स्थान हासिल गर्ने ७२ केन्द्र गरी ३४४ वटा केन्द्रलाई ५ लाख ४६ हजार रुपैया वितरण गरिएको सामान्य प्रशासन विभागका प्रमुख विनोद कुमार चौधरीले जानकारी दिनु थियो। वित्तीय संस्थाको वार्षिकोत्सवको अवसरमा संस्थाका सबै शाखाहरुमा विभिन्न कार्यक्रम गरि भव्यताका साथ मनाइएको थियो।

फरवाडबाट वृक्षरोपण कार्यक्रम सम्पन्न

फरवाड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्थाको प्रवर्द्धक संस्था ग्रामीण महिला उत्सुकता विकास मञ्च (फरवाड नेपाल) का संस्थापक स्वर्गीय दिनेशकुमार चौधरीको १६ औं स्मृति दिवसका अवसरमा फरवाड माइक्रोफाइनान्सले वृक्षरोपण गरेको छ ।

फरवाडको केन्द्रीय कार्यालय सुनसरीको दुहवीसँगै १६० शाखाहरूले स्थानीय प्रहरी प्रशासन कार्यालय, वडा कार्यालय लगायतका स्थानमा वृक्षरोपण गरेको हो । केन्द्रीय कार्यालयमा भएको वृक्षरोपण कार्यक्रममा फरवाड माइक्रोफाइनान्सकी संस्थापक अध्यक्ष हाल प्रतिनिधि सभा सदस्य समेत रहेकी स्वर्गीय चौधरीकी धर्मपत्नी भगवती चौधरीको सहभागिता रहेको थियो ।

वृक्षरोपणमा फरवाड माइक्रोफाइनान्सका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत रामदयाल राजवंशी, नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कृष्ण भट्टराई, कर्जा विभाग प्रमुख हिराकुमारी थन्दार, मञ्चकी कार्यवाहक अध्यक्ष राजकुमारी चौधरीलगायत स्थानीय प्रहरी प्रशासनको समेत सहभागिता रहेको थियो ।

२०६४ साल असार १२ गते काठमाडौंमा पिताको उपचार गरेर एम्बुलेन्समा दाड घर फर्कने क्रममा अनियन्त्रित रूपमा आएको ट्रकको ठक्करबाट दुर्घटनामा उहाँसँगै उनको पिताको समेत निधन भएको थियो ।

चौधरीको सम्झना गर्दै माइक्रोफाइनान्सका १६० वटा शाखा मार्फत १ हजार ९ सय २० वृक्षहरू रोपिएको संस्थाका सामान्य प्रशासन विभाग प्रमुख विनोदकुमार चौधरीले जानकारी दिनुभयो । माइक्रोफाइनान्सले स्वर्गीय चौधरीको स्मृति दिवसका अवसरमा हरेक वर्ष वृक्षरोपण गर्ने गरेको छ । पुण्य तिथिमा आँप, लिच्ची, सुपारी, नरिवल लगायतका वृक्षरोपण गरिएका थिए ।

दिनेश चौधरीले सुनसरीको दुहवी आएर ग्रामिण महिला उत्सुकता विकास मञ्च (फरवाड) स्थापना गर्दै तराई मधेशमा ब्यापक रूपमा सामाजिक, आर्थिक तथा लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्न कामको सुरुवात गर्नुभएको थियो । उहाँले दुहवीबाट सुरु गरेको आर्थिक अभियानलाई अहिले उहाँकी धर्मपत्नी भगवती चौधरीको नेतृत्व र व्यवस्थापनमा देशव्यापी रूपमा फैलिएको छ ।

अहिले ग्रामिण महिला उत्सुकता विकास मञ्च, (फरवाड) फरवाड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तिय संस्था, फरवाड बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, फरवाड इन्टरप्राइजेज, दिनेश चौधरी स्मृति प्रतिष्ठान, दिनेश चौधरी आधारभूत विद्यालय जस्ता बहुआयामिक संस्थाहरूले स्वर्गीय चौधरीको समाज सेवा र राष्ट्र सेवालाई जीवन्त बनाइरहेका छन् ।

संवाद :- लघुवित्तले दूरदराजमा वित्तीय सेवा दिन्छ

लघुवित्तले दुई प्रतिशतमा कर्जा ल्याएर २२ प्रतिशतमा लगाउँछन् ?

यो सरासर गलत हो । बाणिज्य बैंकहरुबाट वार्षिक १४.५ प्रतिशतसम्म व्याजमा रकम ल्याएर ग्राहक सदस्यहरुलाई १५ प्रतिशतमा लगानी गरिरहेको छ । त्योभन्दा बढीमा लगानी गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले रोक लगाएको छ । हरेक महिना लघुवित्त संस्थाहरुले आफ्नो वित्तीय प्रतिवेदन नेपाल राष्ट्र बैंकमा पठाउनुपर्छ । त्योभन्दा बढी लिएमा नेपाल राष्ट्र बैंकले कारवाही गर्दछ ।

लघुवित्त संस्थाबाट लिएको कर्जा तिर्नु पर्दैन ?

यो कदापि होइन । चेतनाको कमी वा कुनै स्वार्थवश यसो भनिएको हुनसक्छ । अहिले साढे पाँच खर्ब रकम लघुवित्त संस्थाहरुले आफ्ना ग्राहकलाई लगानी गरिरहेको छ । त्यसको आधाजति बाणिज्य बैंकबाट कर्जा लिएर लगानी गरिरहेको छ । त्यो पैसा भनेको बचत गर्ने हामी सबैको हो । यदि लघुवित्त संस्थाहरुले तिर्न सकेनन् भने बाणिज्य बैंकले पनि हामीहरुले बचत गरेको पैसा दिन सक्दैन । तसर्थ कसैले लघुवित्त संस्थाबाट लिएको कर्जा तिर्नु पर्दैन भन्छ भने उसले नबुझेर नै भनिरहेको छ ।

लघुवित्त संस्थालाई खारेज गर्दा कसलाई कस्तो असर पर्छ ?

लघुवित्त संस्थाहरुलाई खारेज गरेमा विपन्न वर्गले फेरि मिटरव्याजी साहुमहाजनको भर पर्नुपर्छ । किनभने बाणिज्य बैंकहरुले बिनाधितो लगानी गर्दै गर्दैन । त्यसैले लघुवित्त संस्थाहरु खारेज गर्नुभनेको गाउँका साहुमहाजनहरु फस्टाउनु हो भने विपन्न परिवारफेरि मारमा पर्नु हो । त्यसैले लघुवित्तका वास्तविक सदस्यहरु तथा विपन्न परिवारहरु लघुवित्त खारेज होस् भन्ने चाहँदैनन् ।

लघुवित्त संस्थालाई खारेज गरे मुलुकको वित्तीय चक्रलाई असर गर्छ कि गर्दैन ?

रामदयाल राजवंशी, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

लघुवित्त खारेज भएमा वित्तीय चक्रलाई त असर पार्ने नै भयो । लघुवित्त संस्थाहरुले गाउँघरमा छरिएर रहेका ससाना पुँजीहरुलाई बचतको माध्यमबाट सङ्कलन गरेर आयआर्जनको क्षेत्रमा उपयोग गरिरहेको छ । गाउँका दूरदराजमा अझै पनि बाणिज्य बैंकहरु पुग्न सकेका छैनन्, त्यहाँ सेवा दिने भनेको लघुवित्त संस्थाहरु नै हो । यदि लघुवित्त संस्था खारेज भएमा दूरदराजका विपन्न परिवार वित्तीय सेवाबाट वञ्चित हुन्छन् र उनीहरु फेरि मिटरव्याजीहरुबाट चर्को व्याजदरमा ऋण लिन बाध्य हुन्छन् ।

सफल ऋणी वा व्यवसायी कसरी बन्ने ?

सदस्य आफूले लिएको ऋणको सही सदुपयोग गर्नुपर्छ ।

लघुवित्त संस्थाबाट लिएको कर्जा मिनाहा हुन्छ ?

यो कुरा सरासर गलत हो । मिनाहा हुँदैन पनि । यस्तो समस्या त आइने रहन्छ । कसैको व्यवसाय असफल भएको छ भने त्यसलाई कसरी सहयोग गर्ने भनेर सोच्न सकिने भनेको अर्को पाटो भयो । सरकारले यस वारेमा समयमै बोलिदिनुपर्छ । कृषकलाई उचित समयमा उन्नत जातको बीउबिजनको व्यवस्था गरिदिनुपर्छ, कृषि उत्पादनलाई बजारको व्यवस्था र उचित भण्डारणको व्यवस्था, प्रशोधनको व्यवस्था गरिदिनुपर्छ । कसैले कर्जा मिनाहा गरिदिन्छु भन्दै आर्थिक लाभ उठाउन खाँजिरहेको छ भने यो गलत भइरहेको छ, यसबाट सबै चनाखो हुनुपर्छ ।

शाखा परिचय :- कलैया शाखा, बारा

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लिमिटेडको शाखा कार्यालय कलैया, मधेश प्रदेशको बारा जिल्लाको सदरमुकाम कलैया उपमहानगरपालिका वार्ड नं. ४ कलैया बजारमा रहेको छ ।

यस शाखाको कार्यक्षेत्र कलैया उपमहानगरपालिका, जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, फेटा गाउँपालिका, प्रसौनी गाउँपालिका परवानीपुर गाउँपालिका, महागढीमाई नगरपालिका तथा देवताल गाउँपालिकासम्म यसको कार्य क्षेत्र फैलिएको छ । यस शाखाको स्थापना मिति २०६८ कात्तिक १३ गते भएको थियो ।

यस शाखाका कार्यालयका प्रमुख दिलिप कुमार भा हुनुहुन्छ । अन्य सहायक कर्मचारीहरुमा भागेश्वर माझी अजय कुमार यादव, कविता कुमारी सरदार, लक्ष्मी राजवंशी तथा रन्जु चौधरी हुनुहुन्छ । कार्यालय सहयोगीका रुपमा रवि महतो उराव कार्यरत हुनुहुन्छ ।

२०८० असार मसान्तसम्म यस संस्थाले १ सय ६१ केन्द्रका ३३ सय २७ सदस्यहरूसंग लघुवित्त कारोवार गदै आइरहेको छ । तीमध्ये २ हजार ३८ ऋणी सदस्यहरुलाई बिना धितो तथा धितो जमानीमा कर्जा प्रदान गरेर आत्मनिर्भर साथै उच्चमी बनाउने काम गर्दै आएको छ । यहाँ कूल सदस्यमा ऋणीको प्रतिशत ६१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । शाखा प्रमुख दिलिप कुमार भाका अनुसार सदस्यहरुको व्यावसायिक योजना र त्यसको औचित्यका आधारमा मात्र कर्जा लगानी बढाउँदै जाने रणनीति रहेको छ । यस कार्यालयले हालसम्म रु. ८७ करोड ९० लाख ३१ हजार लगानी गरिसकेको छ, जसमा लगानीमा बाँकी रहेको रकम रु २८ करोड ५८ लाख १३ हजार रहेको छ ।

यस शाखामा सदस्यहरुले रु १३ करोड २८ लाख २९ हजार बचत गरेका छन् । यो रकम उनीहरुले गरेको अनिवार्य बचत, ऐच्छिक बचत र दीर्घकालीन बचतको कुल योग हो ।

यस शाखामा बचत र ऋणको अनुपात ४६ प्रतिशत रहको छ । कार्यालय प्रमुख दिलिप कुमार भा अहिले त्यस क्षेत्रको आर्थिक अवस्था सहज बन्दै गएकोले बचतको अनुपातलाई बढाउँदै लैजाने दृढता व्यक्त गर्नुहुन्छ । यस शाखामा कार्यालय प्रति फिल्ड सहायक औसत सदस्य ६ सय ६५ तथा ऋणी ४ सय ८ रहेको छ । त्यसै गरी यस शाखाको प्रति फिल्ड कर्मचारी औसत कर्जा रु ५ करोड ७१ लाख ६३ हजार रहेको छ ।

शाखा प्रमुख दिलिप कुमार भाका अनुसार सम्पूर्ण कर्मचारीहरु सामूहिक उत्तरदायित्वका साथ आ आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नुहुन्छ । कुनै केन्द्रमा समस्या देखिएमा सबै कर्मचारी मिलेर समाधान गर्ने गरिएको छ ।

दैनिक रुपमा सदस्य वृद्धिको लागि समूह प्रवेश तालिम सञ्चालन गरिदै आएको छ । कार्यालयमा दैनिक रूपमा सदस्य लक्षित बचत, कर्जा, विप्रेषण आदि जस्ता सेवाहरु प्रदान गरिन्छ । समाजमा लघुवित्त कार्यक्रमका सकारात्मक पक्षलाई पुऱ्याउने काममा शाखा कार्यालय परिवारको प्रयास जारी छ । हालै मात्र सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत यस कार्यालयले स्थानीय अमर माध्यमिक विद्यालय, दोहरी-मभौलिया कलैया उपमहानगरपालिका -२, बारामा वृक्षारोपण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ भने विद्यालयबाट यस वित्तीय संस्थालाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

कार्यक्रम प्रगति विवरण २०८० असार मसान्तसम्म (रु.हजारमा)

सि.नं.		२०७९ चैत्र मसान्तसम्म	२०८० असार मसान्तसम्म
१	जिल्ला	४०	४०
२	शाखा कार्यालय	१५५	१५५
३	केन्द्र	१८,६५१	१९,१०१
४	कुल सदस्य संख्या	२,८८,११२	२,८७,०७६
५	कुल ऋणी संख्या	१,५२,०४२	१४४,८१३
६	कुल लगानी	१२५,०४२,०२६	१२८,०००,८००
७	लगानीमा बाँकी रहेको कर्जा	२०,४३३,३२६	१९,६७१,१९६
८	कुल बचत	८,४५०,१२०	८,४१५,४३९

सफलताको कथा :

असल कर्म गरे राम्रै फल पाइन्छ ।

म हिरादेवी ठगुन्ना, वर्ष ५२ वर्षकी भएँ । घर सुदूरपश्चिमाञ्चल प्रदेश, कञ्चनपुर जिल्ला बेलौरी नगरपालिका वार्ड नं.८ मा रहेको पचुइ गाउँ ।

मलाई गाईवस्तु पाल्न, स्याहार गर्ने इच्छा थियो । त्यसैले घरसल्लाह गरेर व्यावसायिक रूपमै गाईभैसी पाल्ने निधो गरियो । हाम्रो आर्थिक अवस्था सामान्य नै हो । व्यवसाय गर्नका लागि पैसा खोज्न क्रममा फरवार्डको केन्द्र नं.४७८ को सदस्य बन्न पुगें । सर्वप्रथम रु.पचास हजार कर्जा लिएर एउटा जर्सी गाई किन्यौं ।

खेतवारीको घाँस काटेर गाईलाई दिन थालें । चारो पनि किनेर खाउन थालियो । स्याहार राम्रै हुन थालेपछि गाईले पनि राम्रै दुध दिन थाल्यो । दुध बेच्न थालें, आमदानी पनि राम्रै हुन थाल्यो । भैसीको भन्दा गाईको दुध रु.१० रुपैया सस्तो दाममा बेच्नुपर्थ्यो ।

घरमा एउटा भैसी थप्ने सल्लाह भयो । र एउटा भैसी रु एक लाखमा खरिद गर्‍यो र यसका लागि पनि फरवार्डबाट कर्जा लिएका थियौं । गाईको भन्दा भैसीको दुध बेचेर मनगो आमदानी हुन थालेपछि फेरि गाई भैसी आहार र वासस्थानको लागि सुधारिएको गोठ बनाएँ । त्यसमा ६ ओटासम्म गाईवस्तु अट्थ्यो । त्यस पछि फरवार्डबाट रु दुई लाख कर्जा लिएर तीन ओटा मुर्दा जातको भैसी भारतबाट खरिद गरेर ल्यायौं ।

अहिले एउटै भैसीले दिनमा सातदेखि आठ लिटरसम्म दुध दिइरहेको छ । परिवारको साथ र सहयोगका कारण नै व्यवसाय अघि बढेको हो । खर्च कटाएर मासिक रूपमा रु.२० हजारसम्म बचत गर्ने गरेकी छु । छोरा ओभरसियर र छोरी स्टाफनर्स पढ्दै छिन् । हाम्रो फर्म हेरेर अरु गाउँलेहरूले पनि भैसी पालेको देखा खुसी लागेको छ ।

परिश्रमले पाएको सफलता

म तारादेवी धामी, घर परशुराम नगरपालिका वार्ड नं.१२ जोगबुढा, डडेलधुरा ।

सात वर्षअघि संयुक्त परिवार भएको घरमा विवाह भयो । सात जनाको परिवारको सदस्य, जग्गाजमिन प्रशस्तै थियो । पहाडको ठाउँ, उत्पादन हुने भएकोले जीविका चलाउन निकै कठिन अवस्था रहेको थियो ।

साथीहरूबाट फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सले लघुवित्त कार्यक्रमको माध्यमबाट विपन्न परिवारलाई ऋण दिने कुरा थाहा पाएँ ।

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सबाट सात दिनसम्म गाउँमै समूह प्रवेश तालिम लिएपछि केन्द्र गठन भयो । धेरैथोर मासिक बचत गर्न सुरु गरें । अरुले कारोबार गरेको देखेर हामीलाई पनि कर्जा चलाउने हिम्मत आयो । हामीले रु.एक लाख कर्जा लिएर किराना पसल सुरु गर्‍यो । किराना पसलबाट राम्रै आमदानी हुँदै गयो । दोस्रो पटक रु.दुई लाख कर्जा लिएर सोही किराना पसलमै लगायौं । राखेर इजाजत लिएर किराना पसलमै मदिरा पसल सञ्चालनमा ल्यायौं ।

व्यवसाय विस्तार गर्ने क्रममा तेस्रो पटक रु तीन लाख कर्जा लिएर लगेर फर्म बनायौं र कुखुरा पाल्न सुरु गर्‍यो । अहिले कुखुरा काटेर पनि बेच्ने गरेकी छु । श्रीमान् भारतमा होटल व्यवसाय चलाउनुहुन्छ । अहिले व्यावसाय विस्तार कै क्रममा वित्तिय सस्थाबाट विना धितो रु पाँच लाख कर्जा लिएर व्यवसायमै लगाएकी छु । पसलकै आमदानीले कर्जाको किस्ता तिर्दै आवश्यक बचत पनि गर्दै गएकी छु । स्थायी सम्पत्ति पनि जोड्दै छु ।

सफलताको कथा :

लघुवित्तले दिलाएको सफलता

आठ वर्षअघि दुहवी नगर पालिका वार्ड नं.५ घर भएकी जानुका विद्यालयमा पढाउँथिन् तर त्यसले साँभ्र विहानको छाक टार्नु बाहेक अन्य समस्या टर्दैनथ्यो ।

साथीहरुको सल्लाहले जानुका दुहवीकै फरवार्ड माइक्रोफाइनान्समा आवद्ध भइन् । सामान्य बचत गर्ने र केही रकम कर्जा लिएर उद्यम गर्ने सोच बनाएकी जानुकाले पहिलोपटक २० हजार कर्जा लिइन् । तर, उनले त्यसको सही सदुपयोग भने गर्न सकिनन् । 'पहिलो पटक २० हजार ऋण लिएँ तर, सदुपयोग गर्ने जानिँनँ, घर खर्चमै सकियो ।' उनले कर्जा भने समयमै तिरिन् ।

भरपर्दो रोजगारी नभएपछि घर सल्लाहमा श्रीमान् विदेश जाने भए । जानुकाले श्रीमान्लाई कर्जा लिएर वैदेशिक रोजगारीमा पठाइन् । 'श्रीमान्ले विदेशमा कमाउन थालेपनि उहाँले कमाएको पैसा ऋण तिर्दै ठिक्क भयो । बचत गर्ने, सम्पत्ति जोड्ने सपना अधुरै रत्यो ।' विगतका संघर्ष सम्झँदै जानुका भन्छिन्, 'उहाँ विदेशबाट फर्किएपछि यहीँ काम गर्छु भन्नुभयो । त्यसपछि फरवार्डबाट २ लाख ५० हजार ऋण लिएर श्रीमान्ले कमाएको पैसा समेत जोडेर कुखुरा पालन सुरु गरेँ ।'

जानुका र उनका श्रीमानले सुरुवातमा ५ सय कुखुराका चल्लाबाट सुरु गरेको कुखुरा पालन व्यवसाय अहिले फस्टाउँदो छ ।

त्यसविचमा उनले सानै भएपनि किराना पसल सुरु गरिन् । त्यसले आम्दानीका बाटाहरु भन खुल्दै गए । 'व्यापार अपार' भन्ने उखानबाट प्रभावित जानुकाले हौसिँदै आफ्नै फ्रेस हाउस पनि सञ्चालन गरिन् ।

यसविचमा कहिले काँही व्यवसायमा उतारचढाव आयो तर, संघर्ष गर्ने दृढ इच्छाशक्ति भएकी जानुका हरेस नखाइकन निरन्तर व्यवसायमा संलग्न भइन् ।

जानुका अहिले फरवार्डको इमान्दार ऋणी मात्र छैनन् सफल उद्यमी पनि बनेकी छिन् । उनका तीनवटै व्यवसाय राम्ररी चलेका छन् । आठ वर्षको दौरानमा जानुकाले ४ कोठे घरसमेत जोड्न सफल भइन् । जानुका फरवार्डकी असल ऋणी हुन्, श्रीमान् उनका असल सहायत्री ।

कुनैपनि व्यवसाय सफल बनाउन मेहनत, लगनशीलता र धैर्यता चाहिने जानुकाको सुभाब छ । 'सँगै लघुवित्त संस्थाहरुबाट कर्जा लिएकाले त्यसको सहि सदुपयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिन्छिन् । 'ऋण लिएपछि तिर्नु परिहाल्छ, समयमा किस्ता बुझाउनु पर्छ, दुरुपयोग गर्नुहुन्न ।' उनी ऋण जतिपनि पाइहाल्छु भन्दै धेरैवटा लघुवित्त संस्थाहरुमा बस्न नहुने सुभाब दिन्छिन्, 'धेरै संस्थाहरुमा बस्नुहुन्न । एउटैसँग कारोबार गर्नुपर्छ । उपलब्धी ढिलोछिटो हुन्छ, घाटा हुँदा हरेस खानुहुन्न ।'